

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 356/24
31.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији заједнички пуномоћник Мирослав Рњаковић, адвокат из Београда, Десанке Максимовић 21/5, против тужене Агроиндустријско комерцијалне банке “ АИК “ банка акционарско друштво Београд, Булевар Михајла Пупина 115ђ, чији је пуномоћник Горан Радовац, адвокат из Београда, Хиландарска 24, ради раскида уговора и утврђења ништавости, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 798/19 од 11.9.2023. године, у седници већа одржаној дана 31.1.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 798/19 од 11.9.2023. године, у четвртном и шестом ставу изреке пресуде.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 798/19 од 11.9.2023. године у првом, другом и седмом ставу изреке и предмет у том делу враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 798/19 од 11.9.2023. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца АА из ..., па је уговор о кредиту за куповину пољопривредног земљишта број ... закључен дана 10.4.2008. године, између тужиоца и правног претходника тужене раскинут услед битно промењених околности. Другим ставом изреке усвојен је тужбени захтев тужиље ГГ из ..., па је раскинут уговор о кредиту за куповину непокретности број ... закључен дана 7.2.2007. године између тужиље и правног претходника тужене услед битно промењених околности. Трећим ставом изреке одбијен је као неоснован основни тужбени захтев тужиље ББ из ... којим је тражила да се раскине уговор о кредиту за куповину непокретности број ... закључен дана 27.8.2008. године између тужиље и правног претходника тужене услед битно промењених околности. Четвртим ставом изреке усвојен је евентуални тужбени захтев

тужиље ББ из ... којим је тражила да се утврди да је члан 1 став 1 уговора о кредиту за куповину непокретности број ... закљученог између тужиље и правног претходника тужене апсолутна ништава одредба. Петим ставом изреке одбијен је као неоснован основни тужбени захтев тужиоца ВВ из ... којим је тражио да се раскине уговор о кредиту за куповину непокретности број ... закључен дана 20.8.2006. године између тужиоца и правног претходника тужене услед битно промењених околности. Шестим ставом изреке усвојен је евентуални тужбени захтев тужиоца ВВ из ... којим је тражио да се утврди да је члан 1 став 1 уговора о кредиту за куповину непокретности број ... закљученог дана 20.8.2006. године између тужиоца и правног претходника тужене апсолутна ништава одредба. Седмим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 795.915,05 динара.

Благовременом изјављеном жалбом, тужена је побијала првостепену пресуду у првом, другом, четвртм, шестом и седмом ставу изреке, из свих разлога приписаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" број 72/11...18/20). Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

Током првостепеног поступка, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, у смислу одредбе члана 386 став 3 истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, тужилац АА - корисник кредита, закључио је дана 10.4.2008. године уговор о кредиту за куповину пољопривредног земљишта са Volksbank a.d. Београд - правним претходником тужене, по основу којег му је одобрен кредит у износу од 54.932,50 ЦХФ у динарској противредности по средњем курсу НБС са роком отплате од 240 месеци, Корисник кредита се обавезао да отплату кредита врши према плану отплате у једнаким месечним ануитетима, израженим у ЦХФ плативим у динарској противредности по продајном курсу НБС важећем на дан плаћања.

Тужиља ББ - корисник кредита је дана 27.8.2008. године закључила уговор о кредиту за куповину непокретности са Volksbank a.d. Београд - правним претходником тужене, по основу којег је тужиљи одобрен кредит за куповину непокретности - стана у износу од 183.736,00 ЦХФ у динарској противредности по средњем курсу НБС са учешћем корисника од 20.000 евра и роком отплате од 360 месеци, а ануитети отплате утврђени у ЦХФ се плаћају у динарској противредности по продајном курсу банке важећем на дан уплате.

Тужилац ВВ - корисник кредита је дана 20.8.2006. године закључио уговор о кредиту за куповину непокретности са Volksbank a.d. Београд - правним претходником тужене, по основу којег је истом одобрен кредит у износу од 186.724,00 ЦХФ у динарској противредности по средњем курсу НБС са роком отплате од 144 месеци, по продајном курсу банке на дан уплате.

Тужилац ГГ као корисник кредита дана 7.2.2007. године закључила је уговор о кредиту за куповину непокретности са са Volksbank a.d. Београд, правним претходником тужене, по основу којег му је одобрен кредит за куповину непокретности у износу од 97.464,00 ЦХФ у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај, са роком отплате од 180 месеци, а ануитети отплате утврђени у ЦХФ се плаћају у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан упалте.

Тужиоцима ББ и ГГ од стране тужене банке дана 28.5.2019. године односно 31.5.2019. године, упућене су понуде за закључење уговора о конверзији кредита у швајцарским францима, сходно одредбама Закона о конверзији стамбених кредита индексираних у швајцарским францима, које исте нису прихватиле.

Према налазу и мишљењу вештака за економско-финансијску област од 31.5.2022. године допуњеног дана 19.9.2022. године, за тужиоца АА доспеле и измирене обавезе до дана утужења 14.2.2019. године износе 58.882,46 ЦХФ у динарској противвредности 5.305.853,51 динара, односно 47.347,61 ЕУР, а преостала главница дуга на дан утужења износила је 35.004,12 ЦХФ у противвредности 3.636.389,00 динара, односно 30.772,68 евра, с тим што је кредит пуштен у течај дана 24.4.2008. године у износу од 54.932,50 ЦХФ у динарској противвредности по средњем курсу НБС износи 2.720.273,88 динара, односно 34.030,78 евра. Од дана закључења уговора до дана утужења (од 10.4.2008. године до 14.2.2019. године) стопа ап्रेसијације курса ЦХФ према курсу ЕУР била је 39,06 %, стопа апресијације курса ЦХФ према курсу РСД била је 100,60 %, док је стопа депресијације курса РСД према курсу ЕУР била 30,67%. Тужиоцу АА банка није дала понуду са четири модела у складу са одлуком НБС, јер је кредит одобрен за куповину пољопривредног земљишта и на исти се није односила одлука НБС из фебруара 2015. године.

За тужиљу ББ недоспеле и измирене обавезе до дана утужења 14.2.2019. године износе 163.917,36 ЦХФ у динарској противвредности 16.118.508,71 динара, односно 139.981,78 ЕУР, преостала главница дуга по кредиту тужиље износила је на дан утужења 14.2.2019. године износ од 34.627,35 ЦХФ у динарској противвредности 3.597.248,40 динара, односно 30.441,63 ЕУР, с тим да је кредит пуштен у течај дана 1.9.2008. године у износу од 183.736 ЦХФ у динарској противвредности по средњем курсу НБС 8.671.347,03 динара, односно 113.824,69 евра. Стопа апресијације курса ЦХФ према курсу евро од дана закључења уговора до дана утужења (од 27.8.2008. године до 14.2.2019. године) била је 50,66%, стопа депресијације курса ЦХФ према курсу РСД била је 132,56%, док је стопа депресијације курса РСД према курсу ЕУР била 35,21%. Банка тужиљи ББ није дала понуду са 4 модела у складу са одлуком НБС, јер је кредит 5.10.2010. године проглашен у целости доспелим, а да је тужиља ББ закључила уговор о конверзији укупна обавеза би била мања у валути ЦХФ за 3,50% или 6.954,77 ЦХФ, у валути РСД за 3,77% или 745.676,25 динара, а у валути ЕУР за 3,70% или 6.321,24 евра.

За тужиљу ГГ доспеле и измирене обавезе до дана утужења 14.2.2019. године износе 149.402,74 ЦХФ у динарској противвредности 11.912.522,84 динара, односно 112.805,25 евра. Преостала главница дуга по кредиту тужиље износила је на дан утужења 14.2.2019. године 13.087,13 ЦХФ у динарској противвредности 1.359.551,27

динара, односно 11.505,17 евра. Кредит је пуштен у течај дана 12.2.2007. године у износу од 97.464 ЦХФ у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај 4.792.723,98 динара, односно 59.992,56 евра. Стопа ап्रेसијације курса ЦХФ према курсу ЕУР у периоду од дана закључења уговора до дана утужења (од 7.2.2007. године до 4.2.2019. године) била је 41,61%, стопа пресијације курса ЦХФ према курсу РСД била је 111,26%, док је стопа депресијације курса РСД према курсу ЕУР била 32,97%.

Да је сходно одредбама одлуке Народне банке Србије тужена банка тужиоцима ВВ и ГГ - корисницима кредита нудила могућност закључења анекса уговора којим би се изменили услови отплате кредита прихватањем једног од четири модела плана отплате кредита до 5.7.2015. године за тужиоца ВВ према налазу вештака прихватањем било ког од понуђених модела по одлуци НБС не би се побољшали услови отплате, чак би дошло и до повећања обавеза у односу на постојеће услове применом модела 1 и модела 2, такође и за тужиљу ГГ прихватањем било ког од понуђених модела по одлуци НБС не би дошло до умањења преостале обавезе по кредиту, а по моделу 1, 2 и 4 дошло би до повећања преостале обавезе по кредиту. Да је тужиља ГГ закључила уговор о конверзији укупна обавеза би била мања у валути ЦХФ за 2,81% или 4.583,65 ЦХФ у валути РСД за 3,61% или 480.933,20 динара и у валути ЕУР за 3,27% или 4.077,25 евра.

За тужиоца ВВ доспеле и измирене обавезе до дана утужења 14.2.2019. године износе 245.267,82 ЦХФ, у динарској противвредности 21.368.848,72 динара, односно 193.509,60 евра, а до дана утужења 14.2.2019. године у целости измирио обавезе по кредитима, односно последња уплата је извршена дана 3.1.2019. године, а кредит је пуштен у течај 7.9.2006. године у износу од 186.724 ЦХФ, чија је противвредност 9.802.412,48 динара, односно 118.030,25 евра. Стопа апресијације курса ЦХФ према курсу ЕУР у периоду од дана закључења уговора до дана утужења (20.8.2006. године до 14.2.2019. године) била је 39,01%, стопа апресијације курса ЦХФ према курсу РСД била је 101,55%, док је стопа депресијације курса РСД према курсу ЕУР била 31,03%.

Тужиоци су поднеском од 2.12.2019. године објективно преиначили тужбу истичући захтев за утврђење ништавости означених одредби закљученог уговора о кредиту.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у складу са одредбама чланова 133, 135 и 1065 Закона о облигационим односима (“Службени лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, “Службени лист СРЈ” бр. 31/93, “Службени лист СЦГ” бр. 1/2003 – Уставна повеља и “Службени гласник Републике Србије” бр. 18/2020) оценио да су основани тужбени захтеви тужилаца АА из ... и ГГ из ... за раскид уговора о кредиту за куповину непокретности, услед битно промењених околности. Ово из разлога што је након закључења сваког од уговора дошло до енормног скока валуте Швајцарског франка независно од воље уговорача, услед чега је висина новчане обавезе оба тужиоца – корисника кредита у тој мери увећана да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима тужилаца, као уговорним странама, већ доводи до тога да се не може остварити сврха уговора, па би било неправично одржати уговор на снази такав какав је, с обзиром да су после закључења уговора наступиле околности које знатно отежавају испуњење обавеза од стране тужилаца АА и ГГ, како је то утврђено обављеним вештачењем. Наведене околности

тужиоци према редовном току ствари, с обзиром на лична својства и ситуацију у којој се налазе нису били дужни, нити су морали да предвиде и очекују такав скок валуте ЦХФ након закључења спорног уговора, нити су упозорени од стране тужене банке на могуће ризике и могућност енормног пораста курса ЦХФ, што је представљало њену обавезу према члану 12 Закона о облигационим односима, који обавезују учеснике да се при заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа придржавају начела савесности и поштења. Тужена банка - давалац кредита на основу стручног знања и њене обавезе да искуствено сагледа и објективно оцени да ли је енормни раст курса валуте ЦХФ могуће очекивати у уговореном периоду и повраћаја одобрених кредитних средстава морала је на то указати тужиоцима и у писаном облику их обавестити о свим могућим ризицима за такву врсту кредита, што тужена није учинила те је првостепени суд одлучио као у трећем и петом ставу изреке. Међутим, у погледу тужилаца ББ и ВВ, првостепени суд је одбио као неоснован основни тужбени захтев за раскид уговора и одлучио као у ставу трећем и петом изреке првостепене пресуде, пошто је оценио да је тужилац ВВ исплатио у потпуности уговор о кредиту дана 3.1.2019. године, а у случају тужиље ББ кредит је од стране тужене проглашен доспелим у целости дана 15.10.2010. године и тиме је раскинут уговор. Надаље, првостепени суд је оценио да су одредбе чланова спорних уговора означене у четвртом и шестом ставу изреке побијане пресуде апсолутно ништаве одредбе, јер се истима износ дуга на дан закључења уговора утврђује у Швајцарским францима, а прерачунава се у динарима по продајном курсу тужене за девизе на дан пуштања кредита у течај, а тужена банка није доставила доказ да је средства задужена на међубанкарском тржишту пласирала за финансирање конкретних уговора, нити да је пласирана динарска средства прибавила посредством сопственог задужења у валути ЦХФ, нити је доставила доказ да је тужиоцима (корисницима кредита) пре закључења уговора доставила писано обавештење о свим економско-финансијским последицама ризика које ће они предузети прихватањем уговорене валутне клаузуле. Првостепени суд је утврдио да је уговорена клаузула о индексирању динарског дуга корисника кредита применом курса Швајцарског франка предвиђеног цитираним члановима спорних уговора о кредиту неправична уговорна одредба којом би се нарушила еквивалентност давања, јер је противна природним прописима. Првостепени суд је оценио да је тужена при закључењу предметних уговора, односно при уговарању валутне клаузуле у ЦХФ поступила противно принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, па је усвојио евентуалне тужбене захтеве тужилаца ББ и ВВ.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право и за своју одлуку у потврђујућем делу дао довољне и јасне разлоге које у целини прихвата и Апелациони суд и сходно члану 396 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права - да валутна клаузула предметног уговора не може бити ништава пошто је дозвољена и у складу са свим материјалноправним прописима, посебно са аспекта информисаности корисника и девизног порекла средстава пласираних у динарима са CHF валутном клаузулом.

Уговарање валутне клаузуле, у смислу клаузуле вредновања, тако да се новчана обавеза измирује у домаћој валути, али се број јединица домаће валуте који треба

платити одређује сразмерно вредности одређеног (уговореног) броја јединица стране валуте, није само по себи недозвољено. Уговарање валутне клаузуле допуштено је Законом о облигационим односима, уз ограничење да се валутна клаузула може користити само као мерило вредновања обавезе која се мора измирити у домаћој валути, како је прописано одредбом члана 395 тог закона. Валутном клаузулом се успоставља ефикасан механизам заштите од могућих економских појава које могу довести до смањења вредности валуте уговора, односно смањења или немогућности реализације очекиване добити. Такво конституисање валутне клаузуле има правно утемељење у одредби члана 15 Закона о облигационим односима, јер се њеном применом обезбеђује очување, односно успоставља једнакост узајамних давања даваоца и корисника кредита. Осим тога, уговарање валутне клаузуле допуштено је и одредбом члана 34 став 8 Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014, 30/2018).

Међутим, валутна клаузула не може бити правни основ богаћења даваоца кредита на штету корисника кредита стицањем несразмерне имовинске користи у односу на реалну тржишну вредност исплаћеног динарског износа кредитних средстава. Валутна клаузула може уживати судску заштиту само у случају када се њеном применом обезбеђује очување еквивалентности узајамних давања даваоца и корисника кредита. Сагласном вољом уговорних страна се осим валутне клаузуле, као средства очувања једнакости узајамних давања, може конституисати и клаузула којом ће се преузети валутни ризик од стране банке према њеном повериоцу у целости превалити на корисника кредита. Таква клаузула је могућа и правно допуштена када се банка - давалац кредита на међународном тржишту задужила у одређеној страни валути и преузела обавезу да и враћање примљеног износа по том основу реализује у истој валути. У том случају банка је овлашћена да тако прибављена девизна средства непосредно уступи потенцијалном кориснику кредита. Овакав вид кредитирања је допуштен сагласно одредби члана 25 Закона о девизном пословању. Тада се преузети валутни ризик од стране банке према њеном повериоцу може вољом уговорних страна правно ваљано превалити на корисника кредита. Услов за то је постојање писаног обавештења којим је корисник кредита пре закључења уговора, на њему разумљив начин, упознат са свим економско – финансијским последицама ризика које ће он преузети прихватањем такве уговорне клаузуле. Писано обавештење о превалывању свих правних и економских последица валутног ризика са банке на корисника кредита битан је услов пуноважности уговорне клаузуле о индексацији динарског дуга применом курса швајцарског франка и када пласирана динарска средства кредита нису прибављена претходним задужењем банке на међународном тржишту у тој валути. У том случају корисник кредита се писаним обавештењем мора на њему разумљив начин информисати да извор пласираних динарских средстава кредита није претходно задужење банке у уговором опредељеној валути – швајцарским францима, већ се курс те валуте примењује само као уговором опредељени начин индексирања пласираних динарских средстава. То је први услов чијим се постојањем опредељује правна ваљаност индексирања динарског дуга применом курса швајцарског франка. Осим тога, пуноважност такве уговорне одредбе је условљена кумулативним испуњењем и допунског – другог услова. То је постојање писаног упозорења кориснику кредита на могући раст курса швајцарског франка који је банка као специјализована финансијска организација могла и морала предвидети и о томе упознати тужиоца (корисника кредита) пре закључења уговора. Такво поступање банке условљено је императивним

поштовањем основних начела облигационог права прописаних одредбом члана 12, 13, 14, 15 и 16 Закона о облигационим односима. Обавеза банке да поштено поступа и упозори корисника кредита на стварни ризик и економске последице које таква клаузула производи конституисана је и императивним одредбама чланова 3, 11, 17 и 18 раније важећег Закона о заштити потрошача ("Службени гласник РС", бр. 79/2005), односно одредбама чланова 41, 42 и 43 сада важећег Закона ("Службени гласник РС", бр. 62/2014, 6/2016 (други закон), 44/2018 (други закон)). Идентична обавеза банке прописана је и одредбом чланова 13 и 15 Закона о заштити корисника финансијских услуга ("Службени гласник РС", бр. 36/2011, 139/2014). У противном, неиспуњењем наведених услова у тренутку закључења уговора искључује се и могућност судске заштите клаузуле о индексирању динарског дуга корисника кредита применом курса швајцарског франка, јер се применом те одредбе нарушава еквивалентност узајамних давања даваоца и корисника кредита, што је сагласно одредби члана 105 у вези са чланом 103 Закона о облигационим односима чини ништавом.

Такође, тужена банка, као економски јача уговорна страна током поступка није доказала да су информације о економско-финансијским последицама ризика прихватања наведене уговорне клаузуле достављене у писаној форми кориснику кредита, као и чињеницу да се банка - давалац кредита на међународном тржишту задужила у одређеној страни валути и преузела обавезу враћања примљеног износа у истој валути. У случају да извор пласираних динарских средстава није резултат претходног задужења банке у уговором опредељеној валути (швајцарски франци), већ се курс те валуте примењује само као уговором опредељени начин индексирања пласираних динарских средстава, услов пуноважности уговорне клаузуле о индексацији динарског дуга применом курса швајцарског франка је достављање обавештења кориснику кредита у писаној форми, које мора да садржи упозорење на могући раст курса швајцарског франка који је банка као специјализована финансијска организација могла и морала предвидети и о томе упознати корисника кредита пре закључења уговора. Према правном схватању усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 2.4.2019. године, уговор о кредиту производи правно дејство и након утврђења ништавости клаузуле о индексацији дуга применом курса ЦХФ. У том случају, уговор ће се извршити конверзијом уз очување једнакости узајамних давања – тржишне вредности датог кредита, утврђене на основу званичног средњег курса евра на дан закључења уговора и исплату камате у висини одређеној уговорима о кредиту исте врсте и трајања, закљученим са валутном клаузулом у еврима између истог даваоца кредита и корисника кредита чије се дуговања утврђује применом званичног средњег курса евра.

Међутим, основано се жалбом тужене указује да првостепени суд за одлуку у првом и другом ставу изреке побијане пресуде није дао довољне разлоге, те је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Валутна клаузула се уговорима предвиђа превасходно у циљу реалног очувања једнаке вредности узајамног давања, када због поремећаја на финансијском тржишту примена уговорене валутне клаузуле доведе до тога да се наруши начело једнаког узајамног давања из члана 15 Закона о облигационим односима, тада уговор за једну страну губи сврху, јер терет преузете обавезе постаје неподношљив у тој мери да странка такав уговор не би закључила да је могла предвидети шта ће се догодити. У

конкретном случају управо услед енормног раста курса ЦХФ примена валутне клаузуле, иако сама по себи пуноважна, довела би до поремећаја и несрезмерности узајамних давања уговорних страна.

Институт раскида или измене уговора због промењених околности, прописан је чланом 133 Закона о облигационим односима. Основно спорно питање је да ли промена курса валуте коришћене за валутну клаузулу, представља промењену околност на основу које се може извршити раскид уговора. Зато је било потребно утврдити колико износи промена курса и како се та промена исказује у односу на просечни раст курса валута, да ли је уговорна страна која се позива на промењене околности била дужна, односно да ли је могла предвидети такав раст курса швајцарског франка у време закључења уговора о кредиту. Ово, јер је чланом 133 став 2 Закона о облигационим односима прописано да се раскид уговора не може захтевати ако је страна која се позива на промењене околности била дужна да у време закључења уговора узме у обзир те околности или их је могла избећи или савладати. Према цитираном члану 133 Закона о облигационим односима, ако после закључења уговора наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране или ако се због њих не може остварити сврха уговора у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима уговорних страна и да би по општем мишљењу било неправично одржати исти на снази такав какав је, страна која отежено испуњава обавезе, односно страна која због промењених околности не може остварити сврху уговора, може захтевати да се уговор раскине. Уговор се неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговора измене, а ако се изрекне раскид уговора суд ће на захтев друге стране обавезати страну која је захтевала да накнади другој страни правичан део штете коју трпи због тога.

Међутим у првостепеном поступку је изостала оцена околности из члана 133 став 4 Закона о облигационим односима којим је прописано да се уговор неће раскинути ако друга страна понуди или пристане да се одговарајући услови уговарача правично измене. Првостепени суд није утврдио да ли су се тужиоци после закључења уговора обраћали туженој банци са захтевом за промену валуте индексације кредита из валуте CHF у валуту ЕВРО и ако нису, који су били разлози за то.

Из стања у списима не произлази да је тужила ГГ била објективно онемогућена да испуњава обавезе преузете закљученим уговором о кредиту након наглог повећања вредности ЦХФ, као валуте у којој је била индексирана обавеза корисника кредита, у односу на валуту РСД. Управо супротно, из стања у списима произилази да је тужила своје месечне обавезе уредно измиривала.

Такође, висина укупних прихода тужилаца АА из ... и ГГ из ..., као ни њихових расхода понаособ, укључујући висину рата кредита од значаја су за оцену да ли је тужиоцима испуњење обавезе отежано, при чему треба имати у виду да је поред отежаног испуњења обавеза (или немогућности испуњења сврхе уговора) закон предвидео други, кумулативно постављен услов - да је испуњење отежано у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима уговорних страна и да би по општем мишљењу било неправично одржати га на снази.

У поновном суђењу првостепени суд ће правилном применом материјалног

права употпунити чињенично стање и на поуздан начин утврдити да ли је и у којој мери дошло до промењених околности од закључења спорних уговора између странака и отклонити примедбе на које је указано. Поново ће одлучити о основаности тужбених захтева тужилаца АА и ГГ за раскид предметних уговора о кредиту. Ако су тим поводом учињени пропусти довели до конституисања неправичних уговорних одредби на штету тужилаца, исте се сагласно члану 135 Закона о облигационим односима морају ценити при одлучивању о раскиду уговора, односно његовој измени због промењених околности. Првостепени суд ће утврдити да ли су се тужиоци после закључења уговора обраћали туженој банци са захтевом за промену валуте индексације кредита из валуте CHF у валуту ЕВРО и ако нису, који су били разлози за то. Уколико, након што поступи по изнетим примедбама првостепени суд буде сматрао да су тужбени захтеви за раскид уговора о кредиту неосновани, приступиће одлучивању о евентуалном тужбеном захтеву на начин како су то тужиоци тражили поднеском од дана 2.12.2019. године.

Када чињенично стање правилно и потпуно утврди, имајући у виду и остале наводе изјављене жалбе, првостепени суд ће правилном применом материјалног права донети нову, правилну и на закону засновану одлуку за коју ће дати довољне разлоге.

На основу изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке, а применом члана 392 став 2 у вези са чланом 387 став 1 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке.

Имајући у виду да одлука о трошковима парничног поступка зависи од коначног исхода спора, сходно члану 401 тачка 3 у вези са чланом 165 став 3 Закона о парничном поступку укинута је и решење о трошковима садржано у седмом ставу изреке првостепене пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић